

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

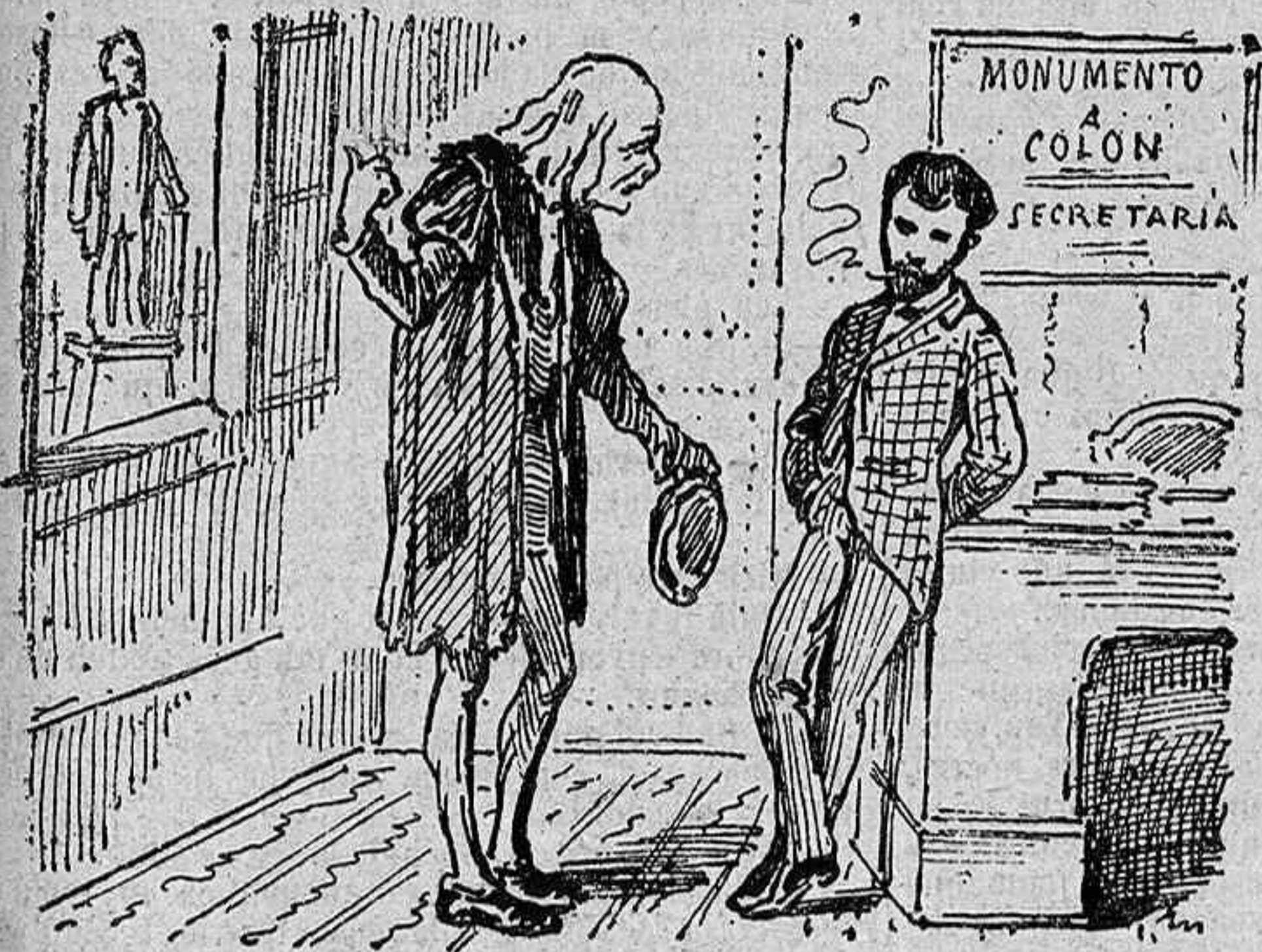
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 6 rais.—Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger 18.

COLON Y 'L SEU MONUMENT.

—Home, don Carlos, ¿qué hem de fer? Miri que en Lopez ja té 'l monument llest! ¿Y jo?
—¡Y a mi qué 'm conta! Aixó diguiho a D. Francisco.

—Vamos, señor Rius; tingui una mica de llástima. Vosté ja té las creus y las condecoracions; pero ¿y 'l mèu monument?
—Senyor Colon, ¿sab que tinch altres mal-de-caps y que vosté me está amohinant?

—¡Ay, ay! ¿aquí 'hi ha 'l mohiment?
—No; en este sot no hay más que los arrels: lo demás no está acabado

—¿Una gracia de caritat pèl pobre Colon, que si vol tenir monument se l' ha de captar!

PRELIMINARS DE LAS FIRAS Y FESTAS.

(DIALÈCHS SENSE MALICIA.)

—Tuyas, ¿has sentit lo que deya 'l noy del sereno? Diu que á Barcelona fan fieras y fustas, dich... furas y firas... vull dir...

—Si, vamos firas y festas. ¿Y qué?

—Que 'l carril fá rebaixa y donan ida y vuelta... ¿Sabs que podriam fer? Anárnoshi xano xano.

—Si, just; per gastos estém... ¡Vés aquells senyors que 's van estar aquí pel cólera, quin jep van deixarnos!

—Cabalment, dona, ¡si jo ho dich per xó! Podriam baixar á ciutat y anar á trobarlos á veure si 'ns pagan...

—¡Ah, aixis encara!

—Vaja, Llorens, si voléu alguna cosa, me 'n vaig cap á Barcelona...

—Mosca, ¡bon temps per llensar la plata!...

—¡Ja teniu rahó! pero ja veuréu, com que ara allí fan festas, m' emporto aquestos formatjes y uns quants cents forchs d' alls, perque, haventhi tanta gent, tal vegada 'ls podré vendre.

—No está mal pensat...

—¡Que voléu ferhi! Enguany las cullitas ja sabéu com han anat, y no hi ha més, hém de mirar de fer algun quartet d' un modo ú altre.

—Si, si; 'ls de ciutat sempre 'n tenen...

—¡Per xó mateix!

—Ayre, ayre, senyor Ramon, cóm posa la botigal

—Fill, es precis; si are no fém negoci no sè quan ne farém...

—¡Ja pot dirhol

—¡Psé! Ja ho ha vist tot aquest istiu; ni un xavo: per xó m' ha agradat l' idea de celebrar aquestas firas.

—¡Vol dir que 's farà alguna cosa?

—Si, home, si; baixará molta gent de per munt, y ja sab que 'ls pajesos aquest any entre 'l cólera y las cullitas han fet molts quartos...

—Nada, donchs; ¡que 'ls esquitxin!

—¡Bah! que diguin lo que vulguin: lo carrer del Hospital se 'n porta la palma.

—Y es lo més lógich.

—¡Ay, ay! ¿Perqué? A mí 'm sembla que 'l carrer de Fernando ó 'l de la Unió son los més indicats per posarse á la vanguardia...

—No senyor, no: adornar lo carrer del Hospital es qüestió de dignitat per Barcelona.

—¿De dignitat?

—Si senyor.

—¡No ho comprench!

—Pues es molt senzill. Barcelona, al pas que va, no t'altre remey que anar á morir al Hospital un dia ó altre... ¡Qué més natural, pues, que adornar l' últim carrer que hém de trepitjar en vida!

—¿Qué tal? ¿ja 's prepara per aquestos dias de festas?

—Si senyor, ja ho tinch tot á punt, disposat á defensarme heroicament.

—¡Borrangol! ¿qué t'è d' haverhi tiros?

—No senyor; pero t'è d' haverhi una invasió de gent de per munt, coneguts, parents de quart grau y altrás alimanyas, que 'ns aplastarán materialment ab lo seu pes y 'ns dessangrarán ab la seva boca.

—Y ¿qué ha fet vosté per sortir del pas?

—Hi posat un lleterero á la porta del pis, que diu: «Aviso á los forasteros. Esta habitacion está llena de los microbios sobrantes del último cólera.»

—Escolti, municipal, ¿no hi ha una fonda per aquí?

—Ya verá V.; vaya á ca la Ciudad y allí trobará tot lo que necesite.

—¡Ah! ¿á ca la Ciudad hi ha fonda? Me 'n alegro.

—No es precisamente que allí la haiga... lo que hay es un rechistro de estos establecimientos; tot para comodidad dels forasteros, de ustedes, vamos...

—Y l' Ajuntament també 'm pagarà 'l gasto?

—¡Oh! Eso son figas de otro pané. Los gastos corren á cárrech del contribuyent...

—¡Mil gracias! (Apart). No m' enganyarás pas: si molt convé encara 'm farian pagar un dret pel treball de dirme una fonda... ¡Vaya uns pácarus!

—Vamos, noyas; no 'us destorbéu: demá passat comensan las firas y es precis que aquestos vestits quedín llestos.

—¡Ja hi quedarán, mamá!

—Y desseguida qu' estiguin, á posársels y al carré.

—¡Vaya una d'eria! Qualsevol se pensaria...

—¿Qué s' havia de pensar? ¡Potser si que haig de deixar perdre la ocasió! Ara es época de firas... y no hi ha més, vull veure si 'us despatxo. ¡Fá massa anys que trastejéu per aquestos carrers, sense que ningú 'us hagi dit una paraula més enllá del altral!

—¡Ay mamá, 'ns sembla que!...

—No siguéu tontas, en dias aixis tot se despatxa. Y

además, encara que 'ls xitxaretlos de ciutat no fassin cas de vosaltres... ¡qui sab si algun pajés rich d' aquestos que han baixat fará un pensamentol!

—No sè si será veritat... ¿qué ho ha sentit dir vosté?

—De qué 's tracta.

—Que diu que la *Reparadora* vol arreglar un gran carro, per assistir á la manifestació popular de la industria y forasas vivas del país...

—¡La *Reparadora*! No m' explico cóm ho pot fer...

—Diu que á dalt del carro hi anirán uns quants individuos de la societat cantant, mentres dos ó tres sacerdots los esquilarán lo clatell ab unas grans estisoras.

—Bè, ¿y qué representará aquest grupo?

—Prou que 's véu: la industria llanera.

FANTASTICH

QUAN HI HA UN MORT.

Lo malalt está grave, gravísim; lo metje no dona esperansas de salvar sa vida. Los de la casa están atribulats y corren, van y venen sense entendre's, tal es la confusió que regna en aquella casa.

Tot está endinzat en un silenci misteriós, sols turbat pels jemechs del malalt y 'l trepitj dels que l' assisteixen. Os balcones y finestras del pis están tancats, respirantse una atmósfera pesada, y los porticons mitj oberts, donan no més la claror justa perque s' hi veji. Tot sembla qu' estigui encongí; tot revela tristesa. En lo quarto del malalt lo reculliment es major. Sols l' esmortuhida llum d' una xinxeta, que hi ha sobre la calaixera, il·lumina l' estancia. En una tauleta que hi ha al costat del llit s' hi véu una confusió de ampollas, xicras, gots, tasses y altres útils contenint diverses medecinas.

Al entorn del agonitzant hi ha tota la familia contentintse las llágrimas tot mastegant lo pany del mocador. Tocan horas y, com si 'l so del rellotje hagués sigut la terrible senyal de partida, lo malalt fa una extremitut y expira.

Moment de confusió. Sembla que tot lo sentiment que havia estat tancat dintre del cor de aquella gent durant la malaltia del difunt, are esclati y 's desbordi com lo torrent que surt de mare. Los plors, crits, gemes y exclamacions se confonen en dolorós murmul com lo darrer adéu donat á l' ánima del que acaba d' expirar.

*

Deixém passar un quart y trasladém l' escena al replá del tercer pis de la mateixa casa.

Una dona baixa del quart, en lo moment que 'n surt un' altra del tercer: las dugas viuhén en los citats pisos respectivament.

—¿Ahont vá tant atrafagada? miris que porta lo mocador tot blanch; se déu haver arrambat per algun puesto—diu la senyora Mundeta, qu' es la que viu al quart, tardantli lo temps per poder enrahonar.

—Ay, ni menos hi havia fet esment—respon l' altra, la senyora Rosalia, que també es d' aquellas que 'n sab la prima en quan á fer anar la llengua.—Véu, continúa, per aixó no m' agradan los mocadors negres, tots 'hi coneix; desenganyis, es un color brut de si. Sino qu' are, avants d' anarmen, he volgut entrar á la cuyna per donar una mirada als fogons y com que aquest mati he donat blanch d' Espanya, miri, n' he sortit ab la marca.

—Si, si, ja es fácil. Y escolti ¿ja sab la novetat?

—¿Quina?

—Ay, qué m' esplica á mí, tant bè com jo mateixa ho déu sapiguer.

—L' hi dich que no; no sè de qué 'm parla.

—Aném, no fassi la desentesa; lo del primer pis, que lo senyor ja es mort.

—¿Qué 'm diu are? donchs li dich que no 'n sabia ni una paraula; á pesar que ja m' ho esperava.

—Si, ja era de preveure. Cregui que jo 'm pensava que vosté ho sabia tot.

—¡Ay senyor! que hi farém, un dia per cada hu Tant hi vá 'l rey com lo papa...

—Si, com aquell que no t'è capa.

—Y ha tingut bona mort?

—Diu que ha patit molt. Jo no hi era per certas *tiquetas* que hi van haver, com vosté ja sab, y allí ahont comprench que hi faig nosa no m' hi veuhén ni un segon més pero ¿sap? m' ho ha dit la Petra, la minyona que tenen, aquella que, com qu' es de las Provincias, s' ha de posar molta atenció per entendrela.

—Si, ja s'è qui vol dir.

—¡Angelal veig que vè ab mí. Donchs com li deya, ella m' ho ha explicat.

—Com que ho déu haver vist...

Y repenjanse las dugas á la barana y mirant la senyora Mundeta si puja algú per l' escaala, comensa á enrahonar baix lo següent tenor:

—Com vosté no ignorará, lo senyor del primer pis feya molt temps que patia, 'l pobre 's veyá que anava perdent de dia en dia, vaja, que 's gastava com una candela cap per avall, donchs bè, ja sap vosté qué l'

altre dia 's va ficar allit y aixis que m' ho van fer á saber ja vaig dir: me sembla que no se 'n aixecará lo senyor *Cuaquin* y, tal dit tal fet, encare no fá mitja hora que ha aclucat los ulls.

—¡Pobre senyor! ja 's veyá que s' anava acabant per moments—objectá la senyora Rosalia, qu' aixis que pogué aprofitar una pausa s' apresurá á dirhi la seva.

—En demés—reprengué desseguida la senyora Mundeta, temerosa de que l' altra li prengué la paraula—si senyora, ha estat una viva llástima la mort d' aquest senyor, perque, vaja, 's feya apreciar de tothom. Quan trobava algú per l' escaala era tant amable, sempre reya; bèn diferent dels estaquirotos de la seva familia que may se miran á ningú.

—Ay, no me 'n parli, sembla que tothom sigui poch per ells.

—Per aixó es que no lliguém gayre; son gent de *pocus amigos*.

—Si, ja t'è rahó ¿Y perqué van renyir ahir? perque, segons m' ha dit vosté, van tenir certas cosetas...

—¿Que no li he contat encare? Donchs cregui que me 'n havia bèn distret.

—Oh, no ho estranyo, una devegadas s' afecta y....

—Calli, calli, santa cristiana, si n' hi ha per tirar lo barret al foch. Miris, jo mateixa me 'n faig créus. Afeguris que aixis que varen dirme que 'l senyor *Cuaquin* havia tingut aquell tropell, desseguida, tal me trobava, me n' hi vaig anar á oferirme per veure si era bona per res. en fi, carregada de bons intents, basta perque lo malalt era persona que 's feya apreciar de tothom; y, ja se sab, los uns nos hem d' ajudar als altres ó sino frescos estariam: donchs, com li deya, vaig, truco y 'm surt á obrir la Petra; li pregunto ¿qué fá 'l senyor? y no sè lo que 'm vá respondre perqu' encare estich dejuna d' entendrela. En aquell moment travessava pel recidor donya Roseta y haguera passat sense dirme ¿qué fas aquí bestiat? á no ser que jo la vaig escometre per preguntarli com seguia 'l seu espós. Ni sisquiera 's vá dignar dirigirme la vista per dirme: més mal. Jo, si bè de prompte aixó no se 'm vá assentar gayre bè, vaig pensar: es que la pobra gent está amohinada y no están per ningú.

—Era de pensarsho.

—Veurá, deixim dir, vaig esperarme que tornés á sortir y al cap d' un rato 'm compareix donya *no sé qué*, que aixis m' ho fá dir, y l' hi faig: donya Roseta, sento molt lo que 'ls hi passa, ab aixó si ab res puch ser útil, disposi. Gracias, me vá dir á secas. Ah, vaig fer després, jo tinch un remey molt antich que pel mal que pateix lo seu senyor potser... ¿vol creure 'que 'm vá deixar ab la paraula á la boca? Miri que no 's pot arriar més.

—Feu plers á...

—Si, que 'ns ho pagarán á 'cossas. Després que jo 'ls dava la salvació del senyor *Cuaquin*, qu' era segura...

—¿Qué vol ferhi, son gent d' aquells que més s' estiman las potingas dels metjes que, Déu me perdó, pero...

—Miris, are pujan la caixa.

—¡Quin luxol com se coneix que han heretat!

—¡Pobre senyor! ell que no n' era gens amich de fer aquestos boatos.

—Jo, qué vol que li diga, penso que per viure tot lo dia nyich nyach, com feyan, tant bè li ha fet Déu, que se 'l ha endut...

—Ah, si senyora, si, soch de la seva opinió.

Y passáren tot lo dematí enrahonant en lo replá de l' escaala, la senyora Rosalia sense fer lo recado y la senyora Mundeta sense fer lo dinar.

BONIFACI MALCARAT.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

No ha fet més un conquistador qu' en Gayarre ab la *Lucrecia*. Los més recalitrants que refugiats en lo terrenó de las comparacions s' entretenian á suspensarhi totas las qualitats una per una, han perdut las balansas, cayent als seus peus extaciats. Fins lo *Diluví*, massinista acérrim, ab una bona fé que l' honra molt se confessa vensut.

La veritat es que no pot cantarse millor una ópera, sino prenyada de dificultats com moltas altrás, plena de sentiment dramátich, y que exigeix á més de una gran véu, un gran cor. En Gayarre vá fer maravellas en l' acte primer: en lo terceto del segon, ab lo famós crit de *Madre mia*, vá promoure una tempestat d' entusiasme. Y com qu' en lo tercer hi tenia poch que fer, vá realsarlo, cantant la romansa de *D. Sebastian*, ab un *ré bemol* que t'è quaranta parells de bemols. Resultat: un Genaro entusiasmador. Tres vegadas ha cantat aquesta ópera y ha tingut tres ovacions inmensas.

La Borghi Mamo vá fer gala continuament de una gran expressió dramática. Si no haguéssem sapigut que era una actriu de talent y una artista consumada, 'ns ho hauria demostrat de sobras en la *Lucrecia*. En totas las pessas vá estar en caràcter y en totas vá mereixe aplausos. Sas actituts trágicas aixis com las in-

flexions donades al cant van rodonejar perfectament la caracterisació del tipus creat per Victor Hugo y realsat per la música del immortal Donizetti.

Y vosté Sr. Meroles, que siga l' enhorabona. Ja tenim un nou artista catalá apuntat á la llista dels bons. Vosté lo mateix qu' en Labán ha guanyat molt. Canta ab expressió, frasseja bè, y la veu se l' hi augmenta qu' es un gust. Lo públich vá premiar los seus progressos ab generals y merescuts aplausos.

La senyora Mei vá encarregar-se del paper de Orsini realsant notablement lo conjunt. Per sort tothom vá estar en caixa. L' orquesta ajustada y 'ls coros també. Lo mestre Mancinelli vá dirigir magistralment, y en lo *crescendo* del acte segon, vá fer picar de mams á tothom.

A l' hora en qu' escrich la present me preparo per anar al Liceo á sentir la *Lucia*, y pèl que puga ser me 'n duch una ampolleta d' éter. Figúrinse que han de cantar-la la célebre Sembrich, en Gayarre y en Pandolfini.... ¿No será possible desmayarse de gust?

Dech ocupar-me de una funció de *beneficencia* donada en lo *Principal*. Se tractava de socorre á la viuda del infortunat violinista Sr. Fortuny y vá assistir al teatro alguna més gent que de costum; no tanta per xó, com la que hi hauria anat á fer-se la funció en un altre local. Y á pesar de ser una funció benèfica, lo benefici vá ser més per l' empresa que per la desconsolada viuda. En aquests cassos ja se sab, tothom fá un sacrifici, los artistas tocan y cantan 'de franch, lo públich acut en més número que de costum, se contan los ingressos y deduhits los gastos de lloguer del teatro que s' ho emportan tot, lo beneficiat se queda ab las butxacas plenas.... de consols y agraïment.

En aquest benefici apart de sentir á las senyoretas Musté y Wehrle que cantant molt discretament, varem tenir ocasió de coneixe á un violinista de mérit, lo Sr. Ibarguren, qu' está dotat de grans condicions; y 'l pianista Sr. Vidiella, per la seva part, sempre bon company dels artistes desgraciats, vá demostrarnos que continúa empunyant lo cetru del piano. No content lo públich ab las tres pessas anunciadas vá fernhi tocar un' altra y l' entusiasme vá ser immens.

¿Y 'ls demès teatros?

—Tots bons y vostés?

N. N. N.

LOS FANATICHES. (1)

En Pepet per sa promesa,
(qu' es més lletja que un pecat),
molt poch menja, t' tristesa
y está sempre cap-ficat.
Per la seva negra estrellada
casi gens no pot dormir
y unas cosas fa per ella
que de riure fan morir.
Y, fa tot aixó en Pepet,
perqué fa temps que 'l pobret
es un fanátich
d' amor fletxat;
jes un fanátich
enamorat!

Don Climent es un subjecte,
que als diners sols te afició
per ningú del mon afecte
may no sent, ni estimació.
Te un tresor y es rich de sobras;
pero es tan vil y malvat,
que fa escarni, fins dels pobres
que demanan caritat.
Y, al obrá aixís don Climent,
demostra ben clarament;
qu' es un fanátich
per lo vil or;
ique es un fanátich
que no te cor!

Per poderse da importancia
y semblá un senyor molt fi,
vesteix sempre ab elegancia
y finura en Serafi.
Fels molts jorns passaria
menjant un bossí de pa;
mes de pena 's moriria
si tronat tingués d' aná.
Y, sent del vestit esclau,
se converteix lo babau
en un fanátich
per lo extremat;
jen un fanátich
reinxolatl!

Un manyá en cert lloch hi havia,
que deixant esposa y fills,
pèl partit se llansá un dia
foll davant de mil perills,
y en lluita desesperada
armat sols d' un pesat mall,
al péu d' una barricada
trist va fé 'l darrer badall.
Y, trobá tant trista sort
perqué ¡ay! lo pobre mort;

era un fanátich
fer y atrevit;
jera un fanátich
pel seu partit!

En Pau no fa cap ofici
per viure ben descansat;
pero en cambi pel mal vici
sempre 's troba esclavizat.
Per obrar be y fé obras bonas
afició may no ha tingut
y ab lo joch, lo vi y las donas
pert diners, honra y salut.
Y, com qu' es del vici esclau,
ja 's pot dir que 'l pobret Pau
n' es un fanátich
ben desdixat;
jes un fanátich
desventurat!

En Joan, qu' es un tanasi,
faltat del tot d' instrucció
y que sent ignorant, casi
se pensa se 'n Salomó;
Créu ab l' art de buixeria,
sens' saber lo que son arts
y embarcarse may voldria
en divendres, ni en dimars.
Y, pensa aixís en Joan,
perqué á mes de se' ignorant
es un fanátich
molt temerós;
jes un fanátich
supersticiós!

Un gran sant créu ser l' Hilari,
perqué ab tota devoció
sovint passa lo rosari
ohièx missa y va á sermó;
mes, mostrant instints de fera,
voldria arrencar la pell
y cremá' en una foguera
als que no pensan com ell.
Y, 'l Hilari aixís pensant,
sens' pensarho va mostrant;
que 's un fanátich
que ofen al cel,
ique 's un fanátich
lo mes crudell!

FRANCISCO LLENAS.

ESQUELLOTS.

Las firas y festas s' acostan y 'ls treballs van endavant.

Molts son los carrers que 's guarneixen y moltíssims los festeigs que 's preparan.

Ja fins ha sortit lo programa.

Y com si l' atmosfera s' associés als preparatius, tot de un plegat ha deixat de fer fret, fent en cambi un temps primaveral.

Ab aixó, forasters, ja ho saben: aquí se 'ls espera.

Los dictámens sobre 'l *matadero* continuan sense novetat sobre la taula del Ajuntament.

¡Y quins escrúpols inspira aquesta qüestió!

Qualsevol diria que l' Ajuntament no es Ajuntament, sinó una societat protectora de animals.

Especialment dels béns y dels bous.

Histórich.

Diumenje passat un senyor diu al criat:

—Anton, arribis al Principal y veji quina funció fan. Lo criat torna al cap de un rato y diu:

—Fan Otelo... ó... Ay, ay, are no 'm recorda... Ah, si: Otelo ó el moro de Venecia.

Lo senyor:

—¿Quin dia sabrás portar un recado?... Vamos á veure ¿en qué quedém? ¿Fan Otelo ó fan el Moro de Venecia?

Jo estich suscrit al Brusi ¿no saben perquè? Perqué dona compte puntual y exacte de las funciones d' iglesia. Creguin que aixó es un gust. Un sense moures de casa, sense exposarse á que li robin lo rellotje ó 'l porta-monedas, ó á que entre l' aglomeració de devots lo premsin com un bacallá, s' entera de tot y 's queda tant content y satisfet com si hagués assistit á las ceremonias del culto.

Dilluns passat publicava un sueltó, 'l primer de la gacetilla que comensava aixís:

«Con gran pompa se celebraron ayer las funciones propias de la víspera de la Inmaculada Concepcion en la Santa Iglesia Catedral. El coro presentaba un magnífico golpe de vista, pues además del clero Catedral habia en el ciento veinte seminaristas de sobrepelliz y bonete, que procesionalmente acompañaron á Su Escelencia Ilustrisima á visitar la capilla de la Inmaculada al terminar Vísperas.»

¡Creguin que havia de ser un espectáculo magnífich! Qualsevol vaja al Liceo.

El *Barcelonés*, órgano de D. Francisco de P. (atillas) Rius y Taulat se burla de que tracti de constituirse aquí á Barcelona una asociació de cuiners.

Lo qu' es l' enveja! Perqué 'l *Barcelonés* si fá 'l que fá es porque véu que 'ls cuiners se li fican al seu terreno.

Pero home, Sr. *Barcelonés*, tinga calma, que no son tant desconsiderats los cuiners de Barcelona que no tingan en compte 'ls mérits de la persona que l' inspira á vosté.

Lo que puch dirli de moment es que á la primera sessió que celebren, acordarán nombrarlo pastelero honorari.

Lo nostre colaborador D. Ramon Coll Gorina ha publicat un nou llibret titolat: «¡...!»

Es una novela histórica recreativa y en vers: se ven á ca'n Lopez, y costa un ral no més.

Lo titol, uns quants punts suspensius entre quatre admiracions es una de las cosas xocants de aquest llibret. A veure per demanarlo á la botiga; com s' ho farán. Alsa aquí, macos.

Desde que m' hi enterat de la visita que vá fer lo bisbe á l' escola municipal de reforma dirigida per aquells freres qu' en poch temps han lograt fer-se célebres, estich maravillat.

Lo bisbe (ho diu en Brusi) «fué recibido con el ceremonial de costumbre.» «Los albergados cantaron algunos motetes con acompañamiento de armónium.»

¿No veuen los que deyan que ab aquells freres no farian res de hó? Aquí 'ls tenen que ja saben cantar *motetes*... De manera que si per casualitat ne surten mitja dotzena ab una veu com la de 'n Gayarre, ja han fet fortuna. ¿Creuhen, per ventura, que aixó no es possible? Déixintlo anar... Tot es que 'ls freres s' ho fiquin á la caputxa.

Item mes: «En el departamento destinado á la enseñanza elemental que reciben los albergados, saludó á S. E. Ilma. un jóven de unos catorce años, pronunciando con buena entonación un discurso encaminado á poner de relieve el buen orden que se nota en la casa y la esmerada educación que reciben los asilados, desde que se hallan al frente de la misma los Rdos. Padres de San Pedro *ad vincula*.»

Per supuesto aquest discurs pronunciat per un xaval no l' van escriure 'ls freres. Va ser cosa del mateix xicot. Ell se 'l vá fer, ell se 'l vá aprendre y ell mateix vá deixar-lo anar. Si en aquella casa, desde que hi ha 'ls freres hi plouhen las benediccions.

Ja no sols hi ha Gayarres que cantan *motetes*. Tambè hi ha Castelars que fan discursos.

Tercer y últim:

«El Sr. Obispo (continúa dihent lo Brusi) examinó á los asilados que aprenden gramática y geografía, haciendo muchas preguntas de doctrina cristiana.»

Vostés dirán ¿qué tenen que veure la geografía y la gramática ab la doctrina?

Donchs ja veurán com lo dia menos pensat surt una geografía que dirá:

¿Quins son los quatre punts cardinals?—Mort, judici, infern y gloria.

Y una gramática que á la pregunta:—¿Qué es oración? responderá ab lo *Pare nostre*.

Ha mort D. Lino Anfruns que á més de ser un gran gimnasta, er aun home de bè á carta cabal.

Ha mort en la flor de la juventut, quan havia alsat en lo carrer de Provensa, al péu de la linea de Sarriá un gimnasi modelo, edifici de péu dotat de tots los aparatos y dependencias com cap més ni haja á Espanya y potser ni á Europa tampoch.

Precisament lo dia mateix que vá morir era 'l senyalat per l' inauguració de aquest notable establiment. ¡Pobre Lino!

Parla *El Correo* de alguns granujas y escura butxacas y exclama:

—«No se puede negar que tenemos una juventut que progresa.»

Felicitem als carlins. Aquesta joventut será la flor y nata y l' esplendor de las partidas del porvenir.

Episodis del cólera declarat á Toledo de real ordre: Portavan á enterrar á un home, quan tot d' un plegat aquest obra 'ls ulls y exclama:—Cuidado ¿qué no veuhen que soch viu? Lo qu' estich es mort de fret.

Si en Romero Robledo arriba á trobar-se per casualitat al cementiri, de segur que hauria exclamat:—Enterréulo, desseguida. Potser si que aquest ximple en qüestions de cólera voldrá saber més que 'l govern.

Un altre cas.

Aquest no estava mort encare; pero se 'n faltava molt poch, conforme veurán per lo que vaig á dirlos. Era qüestió de traslladarlo al Hospital, en una *camilla*, y ell diguè:

—Ja hi aniré jo sol caminant, tot xano xano.

Y en efecte: la *camilla* anava vuida y ell seguia al darrera tot tranquil, tant que al passar per davant de

(1) Del nou llibret *Plors y Riallas* de Francisco Llenas.—Se ven á can Lopez á dos ralets.

un estanch, vá ficarse á dintre á comprar una paca-tilla.

Aixó si qu' es un colérich tranquil, un colérich que diu:—Si no 'm mata 'l microbi, que 'm mati 'l tabaco d' estanch.

Se tracta de una senyora que, com'casi totes, sempre 's rebaixa alguns anys del compte.

—Senyora, vá dirli un tertuliá que no t'è pèls á la llengua: ¿sab que hauria de fer per no semblar tant vella? En lloch de amagarse 'ls anys, amagarse la cara.

Un home molt pintiparat que no deixa cap moda per seguir aconsellava á una senyora molt nerviosa que prengués banys de vapor.

—Si m' ha de creure á mí, senyora, prengui banys de vapor que son molt eficassos... y apressuris sobre tot, que potser de aquí un mes ja no estarán de moda.

Hi sentit á dir que en algun cantó de Suïssa quan lo marit y muller tractan de divorciar-se, 'ls subjectan á una proba.

La proba consisteix en tenirlos tancats quinze dias tots dos dintre un quarto, ahont no hi tenen més que una cadira y un sollit y no 'ls serveixen lo menjar més que ab un sol plat.

Quinze dias de aquesta existencia comú, separats de tot lo mon, no hi ha matrimoni que 'ls resisteixi, per gran que siga lo desitj de divorciar-se.

Lo més freqüent es que 'l marit y la muller, al cap de dos ó tres dias, demanan que 'ls obrin y se 'n ván á casa seva de brasset, més amichs que may.

TRENÇA-CAPS.

XARADAS.

I.

Una lletra es de segú,
la hu;
arbre de fruit agradós,
la dos;
aliment invertit n' es,
la tres;
Y sens dirte ja res més,
fácilment, sens cavilar,
la solució pots trobar
ab primera, dos y tres.

M. GARDÓ F.

II.

Aliment es ma primera,
la segona una vocal,
musical es la tercera
y nom de dona 'l Total.

MARTINET DE SANT MARTÍ.

ANAGRAMA.

En la llengua catalana
la tot es un animal,
y també en la castellana
ho resulta sè 'l total.
Quatre lletras, dos totals.
Lector, busca als animals.

NAS DE PUNTA INGLESA.

MUDANSA.

Aquest any tot fent la tot,
lo noy de ca'n Pau Vidal,
volguent fer molta total,
no més fá que 'l tabalot
y tot com un animal.

NOY DE LA XERA.

ROMBO.

•••••
•••••
•••••
•••••
•••••

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona, lo que 's véu desde Barcelona.—Tercera, nom de dona.—Quarta, nom de dona.—Quinta, hi passa aygua.—Sexta, los aucells ne tenen.—Séptima, vocal.

PEPETA DEL OLI.

TRENÇA-CAPS.

A LO CUYT UN CABASSET D' OR.

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas,
lo nom de una comedia catalana.

UN LLEPA-FILS.

CONVERSA.

—Noy ¿qui t' ha dut aquesta arma?
—L' he trobada prop del mar.
—Mariano, ja cal que la desis, que si la policia ho sab t'è la pendria.
—Pero ¿ahont l' amagarè?
—Búscaho, entre tots dos ho havém dit.

NOY DEL QUART FIS.

GEROGLIFICH.

:: + P
Hort
I
+
{ }

FIGERIO DE M.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª.—Cor-ba-ta.
- Id. 2.ª.—A-de-la.
- ANAGRAMA.—Ramon, Roman, Norma.
- ENDAVINALLA.—Busson de correus.
- LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Bernal.
- TRENÇA-CLOSCAS.—Lo trinch del or.
- ROMBO.
P
P E P
P E P E T
P E L L
T
- GEROGLIFICH.—Per Assàitichs al Assia.

OBRA NOVA.

per Sanall y Serra, ilustrada per M. Moliné.
Forma un elegant tomet esmeradament imprés sobre papersatinat.
Preu DOS rals.

Se ven en la llibreria de Lopez, Rambla del Mitj, 20, y en las principals llibrerias y kioscos, y en casa 'ls corresponsals de la GAMPANA.

Barcelona, Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro 21 y 23

FIRAS Y FESTAS.—PREPARATIUS.

LAS RAMBLAS.

—¡Quinas Ramblas més mudadas!
A punt de fer barricadas.

CARRÉ DE LA BOQUERÍA.

—¿Qu' es, si 'l miran á las foscas?
—¡Qu' es! Lo carrer de las Moscas.